

Reward and Punishment

Rambam's Intro to Perek Helek

הקדמת הרמב"ם לפרק חלק

1

והי' סוד האחד עשר - שהוא יתעלה גותן שקר למי שמקיים צווי התורה, ועגש למי שעובר על אזהרותיה, וששקרו היותר גדול הוא העולם הבא, ועגשו היותר גדול הוא הקרת. וכבר אמרנו בזה הענין מה שדי בו. והכתוב המורה על זה היסוד, אמר⁶⁵: "אם תשא חטאתם, ואם אין מחני נא מספרך", והשיבו יתעלה⁶⁶: "מי אשר חטא ליי", ראיה על ידיעת הנשמע והממרה, לתת שקר לזה ועגש לזה.

Rambam's Laws of Repentance Chap. 8

רמב"ם הלכות תשובה פרק ח

3

ג כד-גפ"ש" האמורה בענין זה אינה הנשמה הצריכה לגוף, אלא - צורת הנפש, שהיא "הדעה" שהשיגה מהבורא כפי כחה, והשיגה הדעות הנפרדות ושאם המעשים". והיא "הצורה" שבארנו ענינה בפרק רביעי מהלכות יסודי התורה - היא הנקראת "נפש" בענין זה. חיים אלו, לפי שאין עמקם קנות - שאין המות אלא ממארעות הגוף, ואין שם גוף - נקראו: "צורר החיים", שנאמר: והי' נפש אדני צורר צורר החיים (שמואל א- כה, כט) - ונהו השקר, שאין שקר למעשה ממנו, והטובה, שאין אחריה טובה, והיא שהתאוו זה כל-הנביאים.

ב העולם הבא אין בו גוף וגויה - אלא נפשות הצדיקים בקד בלא גוף, כמלאכי השרת. הואיל ואין בו גויות - אין בו לא אכילה ולא שתיה, ולא דבר מקל-הדברים שגופות גני-אדם צריכים להם בעולם הזה, ולא ארע" דבר בו מן-הדברים שמארים לגופות בעולם הזה, כגון: לשינה וצמידה, ולשנה ומיתה, ועצב ושחוק וכיוצא בהן. כך אמרו חכמים הראשונים: העולם הבא אין בו לא אכילה, ולא שתיה, ולא פשמיש, אלא צדיקים יושבים וצטרומיהם בראשיהם ונהגים מזיו השכינה - הרי נתקבר דף שאין שם גוף, לפי שאין שם אכילה ושתיה. וזה שאמרו: "צדיקים יושבים" - דרך חידה אמרו, כלומר: הצדיקים מצויין שם בלא עמל ובלא גיעה. וכן זה שאמרו: "צטרומיהם בראשיהם", כלומר: "בעת" שנדעו, שבגללה נכו קמי העולם הבא, מצויה עמקם - והיא הצטרפה שנהם, בענין שאמר שלמה: בגטרה' שעטרה-עו אמו (שיר השירים ג, יא). והרי הוא אומר: "ולחמת עולם על-ראשם" (ישעיה נא, יא), ואין השמחה גוף כדי שתגות על-הראש - כך "עטרה" שאמרו חכמים כאן, היא הדעה. ומהו זה שאמרו: "ונהגין מזיו השכינה?" - שיודעים ומשיגים מאמתת הקדוש-ברוך-הוא מה-שאיתם יודעים והם בגוף האפל, השפלי.

(2) Life in the World To Come does not involve a body or an inner body. The World To Come is inhabited by souls of the righteous people without their bodies, like the ministering angels. Since they do not have any bodies they don't need to eat or drink, nor do they need to do any of the things which men's bodies in this world need, and nor do they do any of the things which people in this world do with their bodies, such as standing, sitting, sleeping, dying, feeling pain, acting frivolously, et cetera. The first Sages said that in the World

To Come there is no eating, drinking or coition, but that the righteous people sit with their crowns on their heads and benefit from the radiance of the Divine Presence. This shows that because there is no eating or drinking there is no [physical] body. When they said that the righteous people sit they meant it figuratively, i.e the righteous people are there, without laboring or pains. Similarly, when they said that the righteous people have crowns on their heads they were referring to the knowledge because of which they inherited a place in the World To Come. This knowledge is always with them, as is their crown, as Solomon said, "...with the crown with which his mother crowned him". It is also written, "...and everlasting joy shall be upon their head" - this is not physical pleasure which they will receive, but the crown of the Sages, i.e. knowledge. When they said that they will benefit from the radiance of the Divine Presence they meant that they will know and understand the existence of God in a manner that they couldn't while in their gloomy and paltry bodies.

(3) Whenever the word 'soul' is mentioned, it does not mean the soul-body combination but the actual soul itself, which is the understanding given by the Creator and which causes other understandings and actions. This is the form which was explained in the fourth chapter of the Laws of The Basic Principles of The Torah. It is called 'soul' with respect to this matter. This life, which does not involve death, for the reason that death is an occurrence of the body, or a body is called the bond of life, as it is written, "Yet the soul of my lord shall be bound with the bond of life" - this is the reward above which there is no other rewards, and the goodness above which there is no other goodness, and with which all the Prophets were granted.

2

Rambam's Intro to Perek Helek

הקדמת הרמב"ם לפרק חלק

(ד) ועתה אהל לדבר במה שרציתיו. דע, כי כמו שלא ישיג הסומא הצבעים, ולא ישיג החרש הקולות, ולא הסריס תאנת הביאה¹ – כן לא ישיגו הגופות התענוגים הנפשיים. וכמו שלא ידע הדג יסוד האש, להיותו בהפכו, כן לא יודעו בזה העולם הגופני תענוגי העולם הרוחני, אלא אין אצלנו בשום פנים תענוג זולתי תענוג הגופות בלבד, והשגת החושים מן המאכל והמשחה והתשמיש, ומה שהוא חוץ מזה הרי הוא אצלנו בלתי נמצא, ולא נכירהו ולא נשיגהו בתחלת המחשבה, אלא אחר חקירה רבה. ואמנם התחייב זה מהיותנו בעולם הגופני, ולפיכך לא נשיג אלא תענוגו, אבל התענוגים הנפשיים הריהם מתמידים, בלתי נפסקים, ואין ביניהם ובין אלו התענוגים יחס בשום פנים. ואין נכון אצלנו בתורה, ולא אצל האלהיים מן הפילוסופים, לומר כי המלאכים והכוכבים והגלגלים אין להם תענוג, אלא יש להם תענוג גדול מאד במה שהשפילהו מן הבורא יתפאר ויתרומם, והם בזה בתענוג מתמיד, בלתי נפסק. ואין תענוג גופני אצלם, ולא ישיגוהו, כי אין להם חושים כמונו שישגו בהם מה שנשיג אנחנו. וכן אנחנו, כשיזדכך מאתנו מי שיזדכך, ויגיע לאותה מעלה אחר המות, לא ישיג התענוגים הגופניים ולא ירצה בהם, אלא כמו שירצה מלד גדול המלכות להתפשט ממלכותו ולשוב לשחק בכדור בחוצות. וכבר היה זמן שבו בלי ספק נתן תרון למשחק באותו הכדור על המלכות, וזה בזמן קטנות שגיו, בעת סכלותו בשני הדברים, כמו שאנחנו היום נתן תרון לתענוג הגופני על הנפשי.

וכאשר תתבונן בענין שני אלו התענוגים, תמצא שפלות התענוג האחד ועלוי השני אפלו בזה העולם. וזה, שאנחנו נמצא רב בני האדם, ואולי בלם, יעמיסו על נפשותיהם וגופותיהם עמל ויגיעה שאין למעלה מהם, כדי להשיג רוממות מעלה, או כדי שיגדלו בנפש אדם, וזה התענוג אינו תענוג מאכל או משקה. וכן רבים מבני אדם יבחרו הנקמה משונאם יותר מהרבה מתענוגי הגוף, ורבים מבני אדם יתרחקו מן הגדולים שבתענוגים הגופניים מחשש שתגיעם בזה חרפה או בשת מבני אדם, או לבקשת שם טוב. ואם מצבנו בזה העולם הגופני כך – קל וחמר בעולם הנפשי, והוא העולם הבא, אשר ישכילו בו נפשותינו מן הבורא כמו שישכילו הגרמים העליונים² או יותר. ואותו התענוג לא יתחלק ולא יתאר, ולא ימצא משל להמשיל בו אותו התענוג, אלא כמו שאמר הנביא, נפלא מגדלתו³: "מה רב טובך אשר צפנת ליראיה, פעלת לחסים כד". וכך אמרו, עליהם השלום⁴: "העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא רחיצה ולא סיכה ולא תשמיש, אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם כראשיהם ונהנין מזיו השכינה". ירצה באמרו: "עטרותיהם כראשיהם" – קיום הנפש בקיום משקלה⁵, והיותה היא והוא דבר אחד, כמו שזכרו בקיאי הפילוסופים, בדרכים יארד באורם באן. ואמרו: "נהנין מזיו השכינה" – ירצה בזה, שאותה הנפש תתענג במה שתשפיל מן הבורא, כמו שיתענגו חיות הקדש ושאר מדרגות המלאכים במה שהשיגו ממציאותו.

Rambam's Laws of Repentance Chap. 8

רמב"ם הלכות תשובה פרק ח

4

8) This is what the Sages referred to as the World To Come, but not because it is in existence now and that it will follow after this world is destroyed, for such is not the case. The World To Come does exist, as it is written, "O how great is Your goodness, which You have prepared for those who fear You". It was called the World To Come only because life there comes to one only after life in this world, where we exist in a body- soul combination, which is how men exist first.

ח זה שקראו אותו חכמים: "העולם הבא", לא מפני שאינו מצוי עתה; וזה העולם אובד, ואחר-כך יבא אותו העולם – אין הדבר כן: אלא הרי הוא מצוי ועומד, שנאמר: אשר צפנת לי יראיה פועלת וגו' (תהלים לא, כ). ולא קראהו עולם הבא – אלא מפני שאותם התיים באין לו קודם אחר חיי העולם הזה, שאנו קיימים בו בגוף ונפש, וזהו הנמצא לכל-אדם בראשונה.

Rambam's Laws of Repentance Chap. 8

רמב"ם הלכות תשובה פרק ח

5

ז וכן כמה דוד והתאנה לחיי העולם הבא, שנאמר: לולאי האמנתי לראות בטוב יי בארץ חיים (תהלים כו, יג). כבר הודיענו החכמים הראשונים, שטובת העולם הבא אין כן באדם להשיגה על-בריה, ואין יודע גדלה ורמה וצמחה, אלא הקדוש-ברוך-הוא לבדו; ושכל-הטובות שמתגבאים בהם הגבאים לישראל, אינן אלא דברים שבגוף שנהנין בהם ישראל לימות המשיח, בזמן שחשוב הממשלה לישראל; אבל טובת חיי העולם הבא אין לה ערך ודמיון ולא דמוה הגבאים, כדי שלא יפחתו אותה בדמיון. הוא שישענהו אמר: עין לא-ראתה אלהים וזתה יעשה למחכה-לו (ישעיהו סד, ג), כלומר: הטובה שלא ראתה אותה עין גבאי, ולא ראה אותה אלא אלהים – עשה אותה האלהים לקדם שחמקה לו. אמרו חכמים: "כל-הגבאים קדם לא נבאו אלא לימות המשיח, אבל העולם הבא – עין לא-ראתה אלהים וזתה (ישעיהו סד, ג).

ו שקרא חכמי בנייה טובה זו ותמהה: שאין שבר המצוות והיות האדם שלם בדרך האמת – אלא להיותו אוכל ושותה מאכלות טובות, ובוכל צורות נאות, ולובש בגדי שש ורקמה ושוכן באהלי שן, ומשתמש בכלי כסף וזהב ודברים הדומים לאלו, כמו שמדמין אלו הערביים הטפשים האוילים השטופים בזמה; אבל החכמים ובעלי דעה ידעו, שכל-הדברים האלו – דברי הבאי והכלל הם, ואין בהם תועלת. ואינה טובה גדולה אצלנו בעולם הזה, אלא מפני שאנו בעלי גוף ורגוה. וכל-הדברים האלו צרכי הגוף הם, ואין הנפש מתאנה להם ומחמדתם אלא מפני צרך הגוף, כדי שיעצמו חפצו ויעמד על-בריו; ובזמן שאין שם גוף – נמצאו כל-הדברים האלו בטלים. הטובה הגדולה שחמקה לה הנפש בעולם הבא, אין שום דרך בעולם הזה להשיגה ולידע אותה. שאין אנו יודעים בעולם הזה אלא טובת הגוף, וזה אנו מתאזים; אבל אותה הטובה – גדולה עד מאד ואין לה ערך בטובות העולם הזה אלא דרך משל. אבל בדרך האמת שצערך טובת הנפש בעולם הבא בטובות הגוף בעולם הזה במאכל ובמשמה – אינו כן; אלא אותה הטובה גדולה עד אין חקר ואין לה ערך ודמיון. הוא שאמר דוד: מה רב טובך אשר צפנת לי יראיה וגו' (תהלים לא, כ).

6) Do not under-rate this goodness by reckoning that the reward for mitzvot is not that one will be perfect on the way of truth, but that one will eat and drink good foods, involve oneself in coition with people of outstanding appearance, dress in purple embroidered clothes, live in a tent of ivory- and use vessels of gold and silver,

and have similar things, in the way that the stupid and adulterous Arabs occupy themselves. The Sages said that those who possess knowledge know that all these things are just rubbish and nonsense, and are useless. We have no goodness better than this in this world, for we have physical bodies. All these things are bodily requisites, and the soul desires and wants them only for the sake of the body so that the body's wants will be met and will continue to exist. When there is no body, all these things become as nothing. The great goodness which the soul experiences in the World To Come is beyond any means of comprehension in this world. In this world we know only the physical pleasures to which we are tied, but that goodness [in the World To Come] is exceedingly good, and has no rating when compared to the pleasures of this world, except figuratively. In the way of truth, however, which continues physical pleasures into the World To Come for the soul by way of food and drink is not so, but that goodness is beyond investigation, and has no limit or comparison. David said, "How great is Your goodness which you have laid up for those who fear You; which You have performed for those who trust in You in the sight of the sons of men!". (7) How much David yearned and hungered for life in the World To Come, as it is written, "Were it not that I believed I should see the goodness of the Lord in the land of the living". the first Sages have already made it known that it is beyond one's capabilities to comprehend the goodness of the World To Come at all, and that one cannot know its greatness, beauty and very essence, but it only the Holy One, Blessed Be He, who can understand it. All the goodnesses which the Prophets prophecised to Israel are only physical pleasures from which they will benefit in the days of the Messiah and when monarchy has been returned to Israel. The goodness of the World To Come, however, has no limit or size, and was not discussed by the Prophets so as not [even] to hint that it might have a limit.

Rambam's Intro to Perek Helek (cont.)

הקדמת הרמב"ם לפרק חלק

2

והטובה והתכלית האחרונה היא להגיע אל זאת החברה העליונה, ולהשיג זאת המדרגה. וקיום הגפוש, כמו שספרנו, עד אין סוף, בקיום הבורא, יתרום שבח, אשר הוא סבת קיומה, להשגתה אותו, כמו שיתבאר בפילוסופיה הראשונה. וזה הוא הטוב הגדול אשר אין טוב שימשל אליו, ואין תענוג שימשל בו⁶, ואיך ימשל המתמיד עד אין סוף בדבר הנפקס? והוא אמרו: תעלה⁷: "למען ייטב לך והארבת ימים", ובאה אלינו השקלה על ידיהם⁸ בפרוש זה⁹: "למען ייטב לך" – לעולם שכלו טוב, והארבת ימים" – לעולם שכלו ארך¹⁰.

והרעה השלמה היא הכרתות הגפוש ואכדנה, ושלא תזכה להשאר קימת, והוא הכרת הנזכר בתורה. וענין הכרת – הכרתות הגפוש, כמו שבאר ואמר¹⁰: "הכרת תכרת הגפוש ההוא", ואמרו, עליהם השלום¹¹: "הכרת" – בעולם הזה, 'תכרת' – לעולם הבא¹². ואמר הכתוב¹³: "והיתה נפש אדני צרוחה" וכו'¹³. הגה פל מי שדבק בתענוגים הגופניים, ומאס באמת ובחזר בשקר¹⁴ – נכרת מאותה מעלה, וישאר חסר נכרת בלבד.

ויכר באר הנביא שהעולם הבא לא ישג בחושים הגופניים, והוא אמרו¹⁵: "עין לא ראתה אלהים וזולתה יעשה למחכה לו". ואמרו בפרוש זה¹⁶: "כל הנביאים כלם לא נתנבאו אלא לימות המשיח, אבל העולם הבא – עין לא ראתה אלהים וזולתה".

Rambam's Laws of Repentance Chap. 8

רמב"ם הלכות תשובה פרק ח

6

1) The goodness reserved for the righteous is life in the World To Come. Such life is life without death, and has goodness without badness. It is written in the Torah, "...that it may be well with you, and that you may prolong your life". According to a tradition, we learn that the words, 'that it may be well with you' refer to a world where all is good, and that the words, 'and that you prolong your life' refer to a world which is eternal, i.e. the World To Come. The reward of righteous people is that they will receive this pleasantry and goodness, whereas the punishment of the wicked is that they will not receive this life, but are cut off and die. Anybody who does not receive this life dies without receiving an eternal afterlife, and is cut off on account of his wickedness and is lost like an animal. This is the cutting-off which is mentioned in the Torah, such as when it is written, "...that soul shall be utterly cut off". According to a tradition we learn that the words, 'cut off' refer to being cut off from this world, and that the word, 'utterly' comes to include [being cut off from] the World To Come, i.e. that soul which was separated from its body in this world will not merit life in the World To Come, but is cut off from there as well.

א הטובה העפונה לצדיקים היא: חיי העולם הבא – והם החיים שאין מות עמקם, והטובה שאין עמה רעה. הוא שכתוב בתורה: למען ייטב לך והארבת ימים (דברים כב, ז). מפי השמועה יקדמו: למען ייטב לך – לעולם שכלו טוב, והארבת ימים – לעולם שכלו ארך, וזה הוא: העולם הבא. שכן הצדיקים הוא – שזכו לנעם זה ויהיו בטובה זו, ופרעון הרשעים הוא – שראו יוכו לחיים אלו אלא יכרתו וימותו. וכל מי שאינו זוכה לחיים אלו הוא המת שאינו חי לעולם – אלא נכרת ברשעו ואבד בבקמה, וזהו כרת הכתובה בתורה, שגאמר: הכרת תכרת הגפוש ההיא (במדבר טו, לא). מפי השמועה קדמו: "הכרת" – בעולם הזה, 'תכרת' – לעולם הבא, כלומר: שאותה הגפוש שפרשה מן הגוף בעולם הזה אינה זוכה לחיי העולם הבא, אלא גם מן העולם הבא נכרתת!